

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Consy||deratio Io||hannis Cochlæi, de futuro || Concordiæ
in Religione || Tractatu, Vuorma||tiæ habendo**

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadij, 1545

VD16 C 4286

De Rebvs Externis Adiaphoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29570

Ad Card. Mantuanum

dicio, Id quod ego de utraque specie clarissime ac multipliciter ostendi in septicipite Lutherio,

DE REBUS EXTERNIS

Adiaphoris.

De his sane rebus, quas græce Adiaphoras, Latine In differentes uocat, uerbosissima est eorum in Teuthos nico scripto per quinque integra folia superbia & stultissima decernendi arrogantia, qua sibi ius & potestatem usurpant, ad constituendas nouas in Ecclesia leges & Ceremonias. In latino autem scripto breuius hæc omnia referunt, consimilitamen arrogatia. Ita ut nihil dubitem, nos longe æquiores ac tolerabiliores pro retinenda religione nostra, quam nos doceuerunt patres nostri & sancta mater Ecclesia, impetrare posse à Turcis uictoribus (quos Deus auxerit) pacis conditiones ac leges, quam infames isti Apostate & hæreticinobis proponunt. In Latino igitur sic statuunt.

Tertia pars deliberationis est de rebus Adiaphoris, ut sunt aliquæ in templis lectiones piae, uestitus & similia. Item de Episcoporum authoritate, Iurisdictione et ordinatione. De his rebus agi nihil potest, nisi prius conueniat de rebus necessarijs. Si Episcopi mordicus retinebunt errores & impias Ceremonias, necesse est Paulinæ regulæ obtemperare. Si quis aliud Euangelium docuerit, Anathema sit, Nec illi nostras Ecclesijs ornatueri, sed potius uastaturi essent. Sed si qui essent Episcopi, qui ut Raab, uererentur iudicium Dei, ut respice miseras Ecclesijs, ac primum amplecti Euangelium propter gloriam Christi, & suum officium recte facer

De rebus externis Adiaphoris.

facere uellent: Cum his facile de Adiaphoris foret conuenire, Ut nunc quoque dissimilitudines in ritibus Adiaphoris passum boni consulimus, modo ut absit impietas, & retineatur doctrinæ puritas. Et post pauca. Sed tamen de tota forma Politiae Ecclesiastice, inter pios tunc deliberandum erit, si qui erunt qui amplectuntur Euangeliū. Nam & forma ordinationis corrigenda es-
set, & tollendi Canones de Digamia, & emendandæ erunt leges Pontificie de diuortijs. Ne possunt quidē du-
rables esse leges, quæ non sunt Diuinitus traditæ, &c.

Hæc in Latina habent Epistola.

Ecce Reuerendissime Dñe & Illustrissime Princeps, quā Imperiose dicūt uobis Episcopis, nisi ante omnia aboleatis omnia illa, quæ ipsi inter res externas necessariæ ponunt, se nihil posse uobisū agere derebus adiaphoris. Et tamen in Adiaphoris quoque multa decerpū uolunt de uestra authorita te Iurisdictione & ordinatione: Vnde facile intelligere potestis, uos longe faciliiores pacis conditiones impetrare posse à uictoribus (quod absit) Turcis, quam à fugitiuis & exculatis istis Monachis.

In Teuthonico autem scripto sunt adhuc multo atrociores, Mox. n. in principio calumniant uos ex uerbis, quæ mortuo Calumnia affingunt Episcopo Augustensi, Christophoro felicis me in Episcos moria, Nempe, quod uos magni & potentes Episcopitā indu pos-
rati et obstinati sitis, ut malletis totū Christianum nomē extingui anteçū uelletis eis quicque cōcedere. Sed reuera extinsū gueretur nomē Christianū in uobis, si Nouem illas abrogationes, quas pro necessarijs habent, eis permitteretis. Addūt preterea impossibile esse, ut uos doctrinæ eorū prosecutores pro Episcos

Ad R. Card. Mantuanum.

Episcopis habeāt, aut ordinationes uestras recipiant, eo qđ
impijs iuramentis ordinandos obligetis. Consulunt itaq; ut
suæ partis Príncipes ac status uobiscū pacē aliquā munda-
nā et corporalē faciāt, tanq; cum uiciniis alterius fidei, sicut
Facies belli. fecerunt olim filij Israel cum filijs Edom. Addunt tñ mox
ex fellis sui amaritudine discordiæ absynthium, dicentes.

*Quanq; graue est, ut Regentes sic quieti sedeant et
permittant, quod Christiani iuxta latus eorum occidan-
tur, Idolatria & impudicitia cōfirmantur. Graue item
est (inquiunt) ut Episcopi Canonici & Abbates re-
maneant in honorū posseſſione, Euangeliū fame enecan-
tes, et impedientes, ne idonei eduentur homines.*

Hæc est profecto illa Helena, propter quā Troianis bel-
lum inferendum esse decernunt, ut Episcoporū & Abbatū
bona possint occupare sub Euangeliū pretextu. Nō est igit
admirandū, qđ pessima quæcq; contra Ecclesiasticos p̄dicat̄
et scribūt, quia cupiunt h̄s extinctis bona eorum obtinere.

Deinde aliud cōmemorāt Concordię impedimentū, Pa-
pam, Quem nollēt pro summo Pontifice agnoscere, etiāsi
Papa erga Germanicam nationem ita se exhiberet, in bonū
& Ecclesiarum & suum, ut ipsorum Doctrinam Cerimo-
niasq; eis uellet admittere. Quia adhuc pro Anathemate ha-
bēdus esset, iuxta regulam Pauli, si quis aliud Euangeliū
prædicauerit.

*Ille enim (inquiunt) errores suos in alijs regnis aboli-
turus non esset, sed eos multo maiore tyrannide confirma-
turus esset quā antea fecit. Iam tenemur nos huiusmodi
errores impugnare. Quemadmodū & á bonis ex Italia
hominibus admonemur, ne talē recipiamus pacem. In qua
aliꝝ*

Superbia
eorum con-
tra Papam.

Ad R. Card. Mantuanum

aliae Nationes excludantur. Cum igitur ex Paulo satis intelligatur Papæ regimen in Ecclesia Antichristi regimen esse, non possumus in eius potestatem consentire, quam sibi super Ecclesiam usurpat, & iure diuino habere contendit, uolens habere potestatem constituendi leges & cultum diuinum in Ecclesia. Hoc multis repugnat articulis doctrinæ Euangelij, quod nos confitemur, Ideo in talem potestatem consentire non possumus.

Hæc illi discordiarum patroni, qui timent gloriā & potestate suā per salutare aliquā in religione cōcordiā obsecrari ac minui. Quoniam uero solummodo effutiunt & nullis scripturis aut rationibus dicta sua confirmant, non opus est ea hic prolixius à nobis confutari. Quilibet enim ea legens, facile intelligit, quid illi querant & intendant.

Audiat quæso, Re. et Ill. Cels. uestra, quam multas proponant leges ijs Episcopis, qui in eorum doctrinā & res externas necessarias cōsentire uellēt, Quantū illis uicissim ipsi uellent permettere, Primum sane, quādo fit cōmunio (quæ sunt, iuxta eorum sententiā nullam habeat inter sacerdotē & Lai I. cos differentiā) ut possint tunc cōsueta de tēpore circa eam retinere cantica. Deinde ut possint priuatā quoq; absolu tionem seruare, sed ita ut nemini præcipiteretur per confessio nem peccata commemorare. Tertio ut in ciuitatibus ijsce III. diebus, quando nō seruat̄ communio, possint decantari ho ræ Canonicæ de tempore post sermonē, ne Ecclesiæ desolatæ uideantur, Id concordiæ gratia uolunt permittere, si habent personæ decantantes. Quarto, ut festa Christi cum IIII. consuetis canticis sermonibusq; & communione possint celebrari. Quinto, ut si quis sanctorū festa celebrare uelit, V. nullam ibi faciat invocationem neq; directe neq; indirecione.

G Sexto

Ad Card. Mantuanum

Sexto, ut de discrimine ciborum permaneat doctrina ipso
rum, usus uero stet iuxta uoluntatem dominorum uniuscū
iusq; loci. Dicunt tamen conscientijs tutissimū esse, huius
modi traditiones hominū penitus ex hominū oculis ablega-
ri, sicut scriptura præcipit Idola & altaria dirui & extirpari.

*Si his (inquiunt) Ceremonijs cōtenti esse uelint Epi-
scopi, bonum esset. Si aut̄ Episcopi esse uelint non solum
sæculares Principes, uerū etiam officium Ecclesiasticū
sibi restitui uellent, de hoc consultandum foret, quia ma-
gnæ forsitan ciuitates & Principes aliqui non libenter
patientur eiis Ecclesiasticam Iurisdictionem restitui.*

Hæc illi. De quibus quale futurū sit Christianissimi Im-
peratoris nostri, eiusdemq; Catholici Regis Hispaniarū ius-
dicum, libenter pfecto, si deus dederit, intelligā. Non pos-
sum equidē persuadere mihi, hæc illū æquo animo laturum
esse, qui talia iampridē condēnauit Vuormacie et Augustę
in publicis Recessibus Dietarū (ut uocant) Imperialū arq;
etiam seuerissime interdixit et puniuit in suis hereditarijs Inse-
rioris Germaniæ priuincijs. Superaddunt aut̄ illi loquaciter
adhuc alias leges de causis Matrimoniis, et de Ordinatiōis
bus in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesijs atq; in Mona-
chorū et sacrarum uirginū Monasterijs nouo ritu instituen-
dis, Tanc̄ totius iam Germaniæ facti sint Visitatores, quis
bus metu Principū suorū parendū sit, sicut factū est in quis-
busdam, quæ subditæ sunt illis Principibus Germaniæ pro-
vincijs. Ego aut̄ in dño confido, quod miscrebit Germaniæ
aliquādo, et liberabit nos à uanis istis legislatoribus, quibus
longe optatior est perpetua in schismate damnabili discor-
dia, quam à pījs omnibus iampridem desyderata in unitate
Ecclesiæ salutaris concordia.

Hæc

De rebus externis & diaphoris.

Hæc sunt Reuer. Domine ac Illustriss. Princeps quæ aduersus duo pseudo Euangelicorum Concionatorū scrip̄ta respondēda esse duxi, hoc præcipue tempore, dum apud nos Germanos Catholica fides religionis nostræ antiquæ & sacro sancta apud cunctos uere Catholicos summī Pontificis Apostolicæq; Sedis & S.Ro. Ecclesiæ potestas et au thoritas per rebellium Apostataq; Rhetoricas uerbi uias impiasq; calumnias tam grauiter omni diabolica arte ac iraude oppugnans. De quibus R. & Illust. Cels. uestram suppliciū ter admonere uolui, ut pios Cæsareq; Maiestatis conatus ad mature celebrandū Generale Conciliū apud sedē Apostoli cā efficaciter adiuuare dignet, per qd' sane unicū nobis superest remediū & ad salutare in Ecclesia Reformationē contra plurima qbus pius & simplex populus Christianus offendit, scandala, reprehensibilesq; avaricię et negligētię ab usus, fœliciter instituendam, & ad diu desyderatam in fide & religione concordiā restaurandā, qua nos Germani uno sensu cum reliquis Nationibus Deo patri & Iesu Christo Domino & Redemptori nostro per gratiam spiritus sancti deuote seruiamus laudesq; & gratiarum actiones concinamus, sicut ab antiquo factum est, quando multitudinis crescentium erat cor unum & anima una. Bene ualeat Reuer.

& Illust. Cels. uestra, Pijssime studiosorum Patrone
ac Generofissime Princeps. Ex Ciuitate Ey-
stetensi X. Calendas Decembris, Anno
ab incarnatione Verbi æterni.

M. D. XLIII.

Ingolstadij Excudebat Alexander Vneyf-
senhorn. Mensē Ianuarii
M. D. XLV.